

ข่าวเศรษฐกิจและสังคม

สายงานพัฒนาสังคม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๙๖๒ ถนนกรุงเกษม ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทรศัพท์. ๐-๒๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๓๕๐๐ โทรสาร. ๐-๒๒๘๑-๒๘๐๓

<http://social.nesdb.go.th>

สศช. ได้รายงานความเคลื่อนไหวทางสังคมในช่วงไตรมาสสาม ปี 2554 เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554

นางสุวรรณี คำมั่น รองเลขาธิการ สศช. เปิดเผยว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ติดตามความเคลื่อนไหวสถานการณ์ทางด้านสังคมที่สำคัญๆ ในช่วงไตรมาสสามปีนี้ และประเด็นเฝ้าระวังสำคัญในระยะต่อไป สรุปได้ดังนี้

สรุปภาวะสังคมไทยในไตรมาสสาม ปี 2554

การจ้างงานและรายได้ ในไตรมาสสาม การจ้างงานเพิ่มขึ้น คนว่างงานน้อยลง แต่รายได้ที่แท้จริงชะลอตัวเนื่องจากรายได้ที่เป็นตัวเงินชะลอลงขณะที่เงินเฟ้อสูงขึ้นต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในตลาดแรงงาน มีดังนี้

- ในไตรมาสสาม ปี 2554 การจ้างงานเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2553 ร้อยละ 1.6 โดยที่การจ้างงานในสาขาก่อสร้างเพิ่มขึ้นมากที่สุดร้อยละ 4.3 อัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 0.7 เป็นผู้ว่างงาน 262,440 คน ลดลงจากร้อยละ 0.9 ผลตอบแทนค่าจ้างแรงงานและเงินเดือนที่ยังไม่รวมผลประโยชน์ตอบแทนอื่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.2 แต่อัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้นเป็นร้อยละ 4.1 ส่งผลให้ค่าจ้างที่แท้จริงเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 3.0 ชะลอตัวลงจากช่วงเดียวกันปีที่แล้ว

- ตลาดแรงงานในไตรมาสสามยังอยู่ในสภาพตึงตัว แต่เริ่มผ่อนคลายลงบ้างเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน การขาดแคลนกำลังแรงงานที่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาดยังชี้ถึงแนวโน้มระยะยาวว่า ภาคเศรษฐกิจที่ใช้กำลังแรงงานเข้มข้นในปัจจุบันจำเป็นต้องปรับตัวไปสู่การพึ่งพาเทคโนโลยีที่เข้มข้นมากขึ้นควบคู่ไปกับการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนให้การศึกษาระดับอาชีวศึกษามีทักษะวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของตลาดและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนในการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานควบคู่ไปกับการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาที่จะนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมด้านกระบวนการผลิต

The Office of the National Economic and Social Development Board (NESDB), on November 28, 2011, reported Thailand's social conditions in the 3rd quarter of 2011.

Mrs. Suwannee Khamman, Deputy Secretary General, reported on the Office of NESDB's monitoring of significant social situations and important trends to watch for the next period.

Social Development Report in Q3 of the Year 2011

Employment and income. Q3 employment rate increased and the number of unemployed declined. However, income growth slowed down as cash income stalled while inflation rate continued to rise. Major changes in the labour market are as follows:

- Q3/2011 employment increased 1.6% year-on-year. The employment increased most in construction sector by 4.3%. Unemployment rate reduced from 0.9% to 0.7% or totaled to 262,440 people. Wages and salaries, excluding other benefits, grew 7.2% while inflation rose 4.1% bringing real wage to increase by only 3.0% which was a year-on-year decline.

- The labour market in Q3 continued to be tight. However, the market tension started to ease comparing to the same period last year. At the same time, the shortage of qualified skill demanded in the labour market indicated long-term trends that today labour-intensive sector of the economy needed to adjust and concentrate more on technology-intensive production along with increase labour productivity. In particular, assistance should be provided for vocational education to develop skills that match the market needs. Moreover, cooperation between public and private sectors in the development of skilled labour together with investments in research and development that encourage manufacturing process innovation should be promoted.

- **ภาวะอุทกภัยได้ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานและคุณภาพชีวิตแรงงาน** โดยในระยะสั้น การว่างงานจะเพิ่มขึ้น คาดว่าในไตรมาสสุดท้ายของปี 2554 อัตราการว่างงานจะเท่ากับร้อยละ 1.8-2.3 หรือมีผู้ว่างงานประมาณ 7.3-9.2 แสนคน รายได้ของแรงงานลดลงประมาณ 157 ล้านบาท/วัน แต่รายจ่ายค่าครองชีพสูงขึ้น สำหรับในระยะยาว ตลาดแรงงานมีแนวโน้มกลับมาตึงตัวตามโครงสร้างเดิม ภาคธุรกิจเอกชนมีการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์และเครื่องจักรในภาคอุตสาหกรรมและมีแนวโน้มปรับลดความเข้มข้นของการใช้แรงงานลง ตามทิศทางการพัฒนาเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามากขึ้นและแนวทางการลดความเสี่ยงจากการขาดแคลนแรงงาน

- **หนี้สินครัวเรือนเฉลี่ยมีแนวโน้มสูงขึ้นโดยเฉพาะในช่วงปลายปี** ในช่วงครึ่งแรกปี 2554 หนี้สินครัวเรือนเฉลี่ยสูงขึ้นเป็น 136,562 บาทต่อครัวเรือน จาก 134,699 บาทในปี 2552 แต่สัดส่วนจำนวนครัวเรือนที่มีหนี้สินลดลงเป็นร้อยละ 56.9 จากร้อยละ 60.9 ในปี 2552 และคาดว่าหนี้สินครัวเรือนจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในขณะที่การออมลดลงในช่วงที่เหลือของปี เนื่องจากรายได้ลดลงจากผลกระทบน้ำท่วม แต่ค่าครองชีพเพิ่มขึ้นทั้งในช่วงน้ำท่วมและในระยะการฟื้นฟูหลังน้ำลด ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ ค่าเช่าที่พักอาศัยชั่วคราวในกรณีที่พักอาศัยเดิมถูกน้ำท่วม ค่าเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิม ราคาอาหารและสินค้าจำเป็นในชีวิตประจำวันมีราคาสูงขึ้น และมีค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมและฟื้นฟูบ้านเรือนที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน โดยที่กลุ่มผู้มีรายได้น้อยและขาดหลักทรัพย์สินค้ำประกัน รวมทั้งกลุ่มที่มีหนี้สินเดิมที่ได้รับการผ่อนผันการชำระหนี้ไปแล้ว ก็อาจมีความจำเป็นต้องพึ่งพิงเงินกู้ยืมจากระบบสถาบันการเงินมากขึ้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องส่งสัญญาณการป้องกันไม่ให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบ ทั้งนี้ จากการสำรวจผลกระทบน้ำท่วมและพฤติกรรมการใช้ยวันลอยกระทง โดยศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย พบว่า หากรายได้ไม่พอจ่ายรายจ่าย ประชาชนร้อยละ 34.8 จะกู้ยืม ร้อยละ 29.8 จะนำเงินออมมาใช้ และร้อยละ 21.2 จะขายทรัพย์สินที่มี

ด้านสุขภาพของผู้ประสบภัย ยังต้องเฝ้าระวังสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้ประสบภัยน้ำท่วมอย่างต่อเนื่อง พบว่า เป็นโรคน้ำกัดเท้าร้อยละ 70 มีปัญหาสุขภาพจิตซึ่งมีสะสมสูงถึง 121,788 รายในช่วง 25 ก.ค.-25 พ.ย.54 ขณะที่ดัชนีความสุขมวลรวมของคนไทยลดลงอยู่ที่ 5.98 ในเดือนตุลาคมซึ่งเป็นช่วงน้ำท่วมในหลายพื้นที่ ขณะที่ประชาชนเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลง มีผู้เจ็บป่วยรวม 122,556 ราย ลดลงร้อยละ 29.1 โดยเฉพาะโรคไข้เลือดออกและไข้หวัดใหญ่ลดลง โรคที่ยังเป็นปัญหาสำคัญคือ โรคปอดอักเสบ มีผู้ป่วยมากกว่า 5 หมื่นราย เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 4.8 รวมทั้งโรคมือเท้าปาก พบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นมาก ส่วนใหญ่พบในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีลงมา

- **Flood situations caused significant impact on the labour markets as well as workers' quality of life.** In the short term, unemployment will rise. It is forecasted that in Q4/2011 unemployment rate will be at 1.8-2.3% equaling to 7.3-9.2 hundred thousand people. Income or workers will reduce by 157 million baht/day while costs of living will be higher. In the long term, labour market is likely to continue to be tight, returning to its original structure. Private sector is expected to make adjustments such as changes of industrial equipment and machinery to be less labour intensive to follow the trends of technological advancement and to reduce the risk of labour shortage.

- **Average household debt is likely to rise especially during the end of the year.** In the first half of 2011, average household debt went up to 136,562 baht per household from 134,699 baht in 2009, but the proportion of households with debt was reduced to 56.9% from 60.9% in 2009. It is expected that household debt will rise and savings will drop in the remainder of the year. This due to the decline in revenue resulted from flood impact. Meanwhile, cost of living increased during the flood and recovery period. Some areas already affected by the rising cost were rental expenses for temporary housing, relocation expense, food and other necessities, and repair or rebuild damaged houses and residential appliances. The group of people with low income and lack of collateral as well as those with existing debt, despite deferred payments deal, may need to increasingly rely on unsecured loans from outside financial institutions. Therefore, the government needs to signal suppression scheme to prevent exploitation of the situation. Economic and Business Forecasting Center of the Thai Chamber of Commerce University conducted a survey of flood impact and spending behavior during the "Loi Krathong Day" and found that 34.8% of people would take on loan if income did not meet expenditure, 29.8% would withdraw from savings, and 21.2% would sell properties.

- **Health of the flood victims.** Both physical and mental health of the flood victims needed to be monitored regularly because it was found that 70% of flood victims had Athlete's foot symptoms, and during 25 July-25 November 2011, 121,788 people were affected by accumulated stress which could cause mental problem. At the same time, Gross Happiness Index of Thai people dropped to 5.98 in October when flood impacts were prevailing in many areas. However, illness incidences caused by disease under surveillance, especially dengue fever and influenza, declined by 29.1% or totaled to 122,556 cases. Whereas some diseases remained to be critical problems such as pneumonia was reported 50,000 cases or an increase of 4.8% from the same period last year, and cases of hand, foot and mouth disease also grew significantly, with most cases found in children under 5 years old.

ด้านคุ้มครองผู้บริโภค ในช่วงที่ประเทศไทยกำลังประสบภาวะอุทกภัยและการฟื้นฟูหลังน้ำลด มีประเด็นที่ผู้บริโภคควรรู้สิทธิและสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองต่างๆ ได้แก่ (1) สิทธิในการระงับการใช้บริการโทรคมนาคม เช่น อินเทอร์เน็ต ค่าโทรศัพท์พื้นฐาน ฯลฯ โดยไม่ต้องจ่ายค่าบริการ (2) สิทธิและความคุ้มครองของการประกันภัยทรัพย์สินของตน เช่น ในกรณีการประกันภัยรถยนต์บางประเภทให้ความคุ้มครองความเสียหายที่เกิดจากภัยพิบัติ และ (3) การเข้าถึงสินค้าและบริการที่จำเป็น ซึ่งได้รับผลกระทบจากการกักตุนสินค้าและการขาดแคลนสินค้าในช่วงอุทกภัยที่ส่งผลให้ราคาสูงขึ้นหรือไม่สามารถหาซื้อได้ ดังนั้น การให้ข้อมูลและความรู้เพื่อให้ผู้บริโภครู้สิทธิจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคปกป้องและพิทักษ์สิทธิของตนเอง ขณะเดียวกันก็ต้องติดตามและกำกับให้การปฏิบัติมีความเป็นธรรม ได้แก่ (1) การกำกับดูแลในเรื่องการจ่ายสินไหมให้รวดเร็วและเป็นไปตามความคุ้มครองที่กำหนด และ (2) การเฝ้าระวังและคุ้มครองผู้บริโภคให้สามารถเข้าถึงสินค้าและบริการในราคาที่เหมาะสมและเพียงพอในช่วงน้ำท่วมและหลังน้ำลด

ด้านความมั่นคงทางสังคม คดีอาญาโดยรวมเพิ่มขึ้น แม้ว่าคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง 12,894 คดีลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2553 ร้อยละ 16.2 แต่เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าของปีเดียวกันร้อยละ 21.5 และคาดว่าคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินจะเพิ่มขึ้นในไตรมาสสุดท้ายโดยเฉพาะในช่วงที่เกิดอุทกภัย ประชาชนส่วนใหญ่ต้องละทิ้งบ้านเรือน/ทรัพย์สิน ส่วนคดีอาชญากรรมมีสัดส่วนมากที่สุดถึงร้อยละ 81.4 ของคดีอาญารวม มีการจับกุม 81,457 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.8 ส่วนอุบัติเหตุจราจรทางบกมีจำนวนลดลงร้อยละ 20.8 แต่มีจำนวนผู้เสียชีวิตเพิ่มมากขึ้นจากลักษณะการเกิดอุบัติเหตุที่รุนแรงมากขึ้น ในด้านการคุ้มครองด้านสุขภาพ ในช่วงวิกฤตการณ์น้ำท่วมได้มีการจัดเตรียมระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขรองรับผู้ประสบภัย รวมทั้งผู้ประกันตนสามารถเข้ารับการรักษาที่สถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้

ด้านสิ่งแวดล้อม ความผันแปรของภูมิอากาศจากสภาวะโลกร้อนทำให้ประเทศไทยประสบกับอุทกภัยครั้งรุนแรงที่สุดในรอบ 50 ปี เป็นสัญญาณเตือนให้ต้องเร่งวางระบบการบริหารจัดการภัยพิบัติที่เป็นรูปธรรม ตั้งแต่การวางแผนป้องกัน ระบบการเตือนภัย การเยียวยา/บรรเทาทุกข์ และการฟื้นฟู/การพัฒนาหลังเหตุการณ์ รวมทั้งมีการสร้างความตระหนักในการเตรียมรับมือกับภัยธรรมชาติในเชิงรุกมากขึ้น เตรียมพร้อมประชาชนไทยให้พร้อมช่วยเหลือตนเอง ก่อนที่จะได้รับการช่วยเหลือจากชุมชนและรัฐบาล “ชุมชนจัดการภัยพิบัติ” หรือ “การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน” (Community-based Disaster Risks Management: CBDRM) จะมีความสำคัญมากขึ้น โดยที่การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนเป็นกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงภัยพิบัติโดยชุมชนเองเข้าร่วมดำเนินการอย่างจริงจังในการกำหนดถึงปัจจัยเสี่ยง การ

- **Consumer protection.** While Thailand is experiencing flood problem and rehabilitation is underway, there are many issues that consumers should know regarding their rights and rights to be protected including (1) The rights to suspend the use of telecommunications services such as internet, telephone, etc., without having to pay (2) The rights and protections under property insurance such as the case where some types of car insurance cover damages caused by the disaster and (3) Access to necessary goods and services where price and volume were severely affected during the flood period. Providing information and knowledge is important for creating awareness amongst consumers to protect and safeguard their rights. In addition, it is equally important to monitor and control the implementation to ensure fairness including (1) To oversee the payment of compensation to guarantee that consumers receive fast service and expected coverage under policy insurances and (2) To employ consumers surveillance and protection system to ensure access to goods and services at proper prices and with adequacy during and after the flood.

- **Social security.** There was an upsurge of criminal cases in general as well as an increase of cases involved acts of violence against property. Although cases of violence against property were reported at 12,894 cases, down from Q3/2010 by 16.2%, it was an increase of 21.5% from previous quarter. It is predicted that cases of violence against property will scale up in Q4/2011 particularly during the flood situation because most flood victims abandon their homes and property during the flood. Accounted for the largest share of criminal cases, drug offenses were 81.4% of overall cases. In this quarter, 81,457 arrests were made, an increase of 12.8%. Regarding road accidents, number of accidents dropped by 20.8%, but the number of deaths increased due to a more serious nature of accident. In the area of health protection, medical and health services were provided for victims during flood crisis. The insured persons were able to receive treatment at the nearest hospital.

- **Environment.** The unpredictability of the climate resulted from global warming caused Thailand the worst floods in 50 years. This incident signaled that a concrete disaster management system should be set up speedily. The system may comprise plans for prevention, warning, remedy/relief, and rehabilitation/rebuild. The effort should include raising awareness to prepare Thai people for coping with natural disasters in a more aggressive manner as well as to prepare them to help themselves prior to arrival of assistance from community or government agencies. Community-based Disaster Risks Management (CBDRM) will become more important. CBDRM is a community run system where every step of risk management work participated by community starting from making analysis, providing relief,

วิเคราะห์ การเยียวยาและแก้ปัญหา และการติดตามและประเมินผลความเสี่ยงภัยพิบัติเพื่อที่จะลดความล่าช้าและเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการ จึงเป็นการวางแผนป้องกันและรับมือร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่โดยอาศัยพลังร่วมของทั้งประชาชน ท้องถิ่นและชุมชน และภาคธุรกิจเอกชน ชุมชนจัดการภัยพิบัติจะสามารถตอบสนองต่อการลดความเสี่ยงและแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง ในหลายประเทศที่ประสบกับปัญหาภัยพิบัติและความเสี่ยงนั้น มีการดำเนินการในรูปแบบ CBDRM เช่น ในประเทศฟิลิปปินส์ บังกลาเทศ อินโดนีเซีย และพม่า เป็นต้น แม้ว่าการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนนั้นได้เริ่มเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้นในประเทศไทย แต่เนื่องจากความเสี่ยงจากผลกระทบภัยพิบัติมีมากขึ้น โดยมีพื้นที่ที่มีความเสี่ยงหรือมีความล่าช้าอยู่เป็นวงกว้าง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการในการถอดบทเรียนและการเร่งขยายผลสู่ชุมชนในประเทศไทยอย่างทั่วถึง เช่น การจัดการภัยพิบัติสึนามิของชุมชนบ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา เป็นต้น

เรื่องเด่นประจำฉบับ “ชุมชนผู้มีรายได้น้อยในเมือง : ผลกระทบจากมหาอุทกภัย”

- ลักษณะประชากรและสังคมของชุมชนผู้มีรายได้น้อยและคนจนในเมืองสะท้อนถึงรูปแบบการดำรงชีวิตที่มีความอ่อนไหวและล่าช้าต่อภัยพิบัติมากกว่ากลุ่มอื่น มักจะเป็นด้านหน้าของการเกิดภัยพิบัติ และเมื่อเกิดภัยพิบัติผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตมักจะรุนแรงกว่ากลุ่มอื่นและฟื้นตัวได้ช้ากว่า การสำรวจแสดงว่า ร้อยละ 70.5 ของผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองนั้นอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยที่ส่วนใหญ่ย้ายมาจากที่อื่น และลักษณะที่สะท้อนถึงความอ่อนไหว คือ (1) การประกอบอาชีพได้แก่พนักงานบริษัท/ห้างร้าน/ร้านค้า ค้าขาย ลูกจ้างรายวัน/รายชิ้นงาน รับจ้างทั่วไป และขับรถ/มอเตอร์ไซด์รับจ้าง โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 57.9 ที่มีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 6,000 บาทต่อเดือน (2) ประชาชนที่ไม่ได้ครอบครองที่อยู่อาศัยอย่างมีสิทธิ์ทางกฎหมายอย่างสมบูรณ์มีสัดส่วนค่อนข้างสูง โดยที่ร้อยละ 65 เป็นเจ้าของบ้าน แต่เป็นเจ้าของบ้านบนที่ดินสาธารณะหรือที่บุกรุกร้อยละ 16.6 เป็นบ้านเช่า/ห้องแบ่งเช่าร้อยละ 29.6 และร้อยละ 45.4 เป็นบ้านไม้ทั้งหลัง และ (3) มีปัญหาแออัดเสื่อมโทรมและไม่มีทะเบียนบ้าน ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการภาครัฐ ปัญหาขยะ ทางระบายน้ำและมลภาวะทางกลิ่น พบว่าร้อยละ 26.8 ที่ไม่มีท่อหรือทางระบายน้ำทิ้งและต้องทิ้งลงพื้น การใช้ส้วมซึมเป็นส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 85.7 จากลักษณะความอ่อนไหวดังกล่าว ผลกระทบจึงรุนแรงทั้งในด้านรายได้ที่ลดลงโดยไม่มีประกันสังคม ความเสียหายของทรัพย์สินและเครื่องใช้ในบ้านเมื่อเทียบกับทรัพย์สินทั้งหมดที่มีเป็นสัดส่วนที่สูงรวมทั้งผลกระทบต่อด้านสุขภาพเนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ขาดสุขอนามัย

- รัฐบาลได้มีมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย โดย (1) มาตรการเร่งด่วนช่วงวิกฤติ ได้แก่ การแจกถุงยังชีพ การจัดหาปัจจัยสี่ การ

solving problem, to monitoring and evaluating risk of the disaster in order to mitigate vulnerability and increase capacity of the management. CBDRM includes all stakeholders in the affected area to plan for prevention and ways to handle through synergy among people, community, and private sector. CBDRM will be able to reduce risks and solve problems in the area thoroughly. CBDRM was implemented in many countries faced with disasters such as in the Philippines, Bangladesh, Indonesia and Myanmar. Although CBDRM started to set foot in Thailand more substantially, impacts from disaster became much greater, and the vulnerable area became wider. Therefore, it is necessary to accelerate the translation of lessons into implementation in communities throughout Thailand in the same way that was done during tsunami disaster by Ban Nam Kem community in Phang Nga province.

This issue's highlight is “Low-income urban communities : the impact of the Great Flood”

- Demographic and social characteristics of low-income urban communities reflected the ways of life that are more sensitive and vulnerable to disasters than other groups. They were often at the front line when disasters take place. The damages from disasters usually had more severe effect to their quality of lives than other groups, and they recovered more slowly. A survey showed that 70.5% of low-income urban residences lived in Bangkok and its vicinity, but most of them are migrants from other provinces. Some characteristics that indicated their vulnerabilities were: (1) Many were employees in companies/department stores/shops, vendors, and some were involved in irregular daily contracts, temporary general employed or drivers for hire for car and motorcycle services. Of these people, 57.9% earn average incomes below 6,000 baht/month; (2) Many of them did not legally or fully possess their residences. Even though 65% of those people own the houses, 16.6% of the houses built on public property or invaded property. Rented residences accounted to 29.6% and 45.4% of the houses were made of wood; (3) Most of communities were degenerated, overcrowded, and unregistered disqualifying them for public welfare. For waste, sewage, and air pollution problems, it was found that 26.8% of the residences lacked sewage system and waste water was left on the ground, and 85.7% of toilets were the cesspool type. The vulnerable nature of the communities caused impacts to be more severe in terms of the loss of income, the lack of social security, the damages of properties and household appliances, as well as health impacts due to the lack of hygiene.

- The government's measures to assist flood victims include (1) Urgent measures during the crisis were

จัดส่งอุปกรณ์ภัย ยานพาหนะ อพยพผู้ประสบภัย และจัดหาศูนย์พักพิงให้ความช่วยเหลือ (2) มาตรการช่วยเหลือหลังน้ำลด ได้แก่ เงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย 5,000 บาทต่อครัวเรือน การชดเชยค่าเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน การลดค่าครองชีพ การผ่อนผันด้านการชำระหนี้และสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และมาตรการภาษี เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ยังต้องติดตามการดำเนินการให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยในชุมชนเมืองสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้ ผลการสำรวจของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญแสดงว่าประชาชนในกรุงเทพมหานครร้อยละ 31.4 คาดว่ารายได้จะลด ขณะที่ประมาณครึ่งจะมีรายได้เท่าเดิม ร้อยละ 67.2 ได้รับผลกระทบจากค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการกักตุนอาหาร น้ำดื่ม และอุปกรณ์ป้องกันน้ำท่วม รวมทั้งปัญหาค่าใช้จ่ายที่จะเพิ่มขึ้นหลังน้ำลด สำหรับความต้องการหลังน้ำลดร้อยละ 65 ขอให้ช่วยเหลือซ่อมแซมที่พักอาศัย ร้อยละ 59.3 แก้ไขปัญหาราคาสินค้า ร้อยละ 54.6 แก้ไขปัญหาค่าจ้างแรงงาน รวมถึงการหาแนวทางป้องกันน้ำท่วมในอนาคตและช่วยเหลือเรื่องสภาพคล่อง

- ข้อเสนอแนะในการเตรียมรับมือภัยพิบัติเพื่อลดความสูญเสียในอนาคต โดยจะต้องวางแผนอย่างต่อเนื่องครบกระบวนการเพื่อเผชิญหน้ากับสถานการณ์ตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ ประกอบด้วย การป้องกันและบรรเทาผลกระทบ การเตรียมพร้อมและการรับสถานการณ์ฉุกเฉิน การฟื้นฟูบูรณะและการพัฒนา ทั้งนี้ โดย (1) การให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูให้กับผู้ประสบภัยควรคำนึงถึงแต่ละกลุ่มเป้าหมายซึ่งแตกต่างกัน และโอกาสที่คนยากจนและผู้ด้อยโอกาสจะได้รับการคุ้มครอง (2) การใช้แนวทางการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน (3) การพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคมในระบบปกติให้ครอบคลุมและสามารถรองรับผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัติ เช่น การมีระบบประกันภัยโดยรัฐสนับสนุนบางส่วนเพื่อเป็นหลักประกันให้กับประชาชนและลดภาระการใช้จ่ายภาครัฐ (4) การบรรจุแผนการลดความเสี่ยงและการปรับตัวภายใต้สภาพการเปลี่ยนแปลงภัยพิบัติไว้ใน “การวางแผนและการบริหารจัดการเมือง” และ (5) การมีระบบข้อมูลและติดตามการดำเนินงานตามมาตรการเพื่อให้ผู้ประสบภัยได้รับความช่วยเหลือและฟื้นฟูอย่างทั่วถึง สำหรับในระยะสั้นมีความจำเป็นต้องพิจารณาลดข้อจำกัดต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมที่จัดให้ ทั้งในเรื่องของการไม่มีทะเบียนบ้าน ไม่มีสัญญาการเช่าบ้าน ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำของสถาบันการเงินของรัฐ การไม่ได้รับชดเชยรายได้เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระและถูกจ้างรายวันโดยไม่ได้เป็นผู้ประกันตน ตลอดจนการไม่ได้รับประโยชน์จากมาตรการภาษี เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้มีรายได้น้อยได้รับการยกเว้นภาษีหรือจ่ายในจำนวนน้อยอยู่แล้ว

distribution of life bags and necessities, delivery of rescue equipment and vehicles, evacuation of victims, and providing shelters (2) Post impact measures were 5,000 baht financial aid per household affected by flood, compensatory damages to lives and property, cost of living reduction, loan payment extension, make available low-interest loan and tax incentives. However, these measures must be monitored closely to ensure that help get through low-income people in urban areas. The survey conducted by Assumption University showed that 31.4% of people in Bangkok area expected that their income would decline, 50% believed that income would stay the same, and 67.2% were affected by the rising cost of food resulting from hoarding of food, drinking water, and flood prevention equipment. They also believed that expenditure would soar after flood. The surveyed revealed their needs after flood situation was over that 65% needed help with restoration of residences, 59.3% wanted problem of high price fixed, and 54.6% wanted unemployment problem solved, prevention of future flooding, and help with liquidity.

- **Recommendations to reduce future losses from disaster.** Plan must be laid out for the complete process of the situation, before, during, and after it happen, which includes prevention and mitigation, preparing for emergency situations, and reconstruction and development. Some considerations recommended in the planning process are as follows. (1) Model of rehabilitation assistance should be designed based on consideration of differences between each target group and opportunities for the poor and the needy to be protected. (2) The use of Community-based Disaster Risks Management (CBDRM) is recommended. (3) Social protection schemes under normal situation should be extended to cover disaster impacts such as the development of insurance system partially supported by state to provide some security to people and reduce government financial burden. (4) Risk reduction strategy and adaptation under the disaster situation should be included in "Urban Planning and Management." (5) Information and monitoring system to follow up implementation should be available to ensure the thorough delivery of assistance. In the short term, it is necessary to consider minimizing limitations that hinder access to the existing social protection such are lack of house registration or lease contract of the rental residence, inability to access low-interest loans from state financial institutions, and failing to receive income compensation due to their irregular or independent occupations which are not entitled to insurance coverage. Majority of people do not benefit from tax incentive since people with low income already are exempt from tax or pay minimum tax.